

**ปัญหาและอุปสรรคในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ จังหวัดปทุมธานี**
**Problems and Obstacles of Incineration Power Plant
Building Chiang Rak Yai Sub-District Administrative Organization,
Pathum Thani Province**

ดร. ราชนทร์ นพณัฐวงศ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ (2) ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้นำชุมชน (2) กลุ่มผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (3) กลุ่มนักวิชาการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือการสัมภาษณ์เชิงลึกทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการที่น่าเชื่อถือเพื่อสนับสนุนการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ คือทัศนคติการต่อต้านและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการดังกล่าวในระดับน้อย ด้านความโปร่งใสและความไว้วางใจของประชาชนต่อหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของชาวบ้าน

อยู่ในเกณฑ์ต่ำชุมชนขาดองค์ความรู้ในเรื่อง "โรงไฟฟ้าพลังงานขยะ" และขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางหน่วยงานภาครัฐ (2) ในด้านผลกระทบที่เกิดจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีต่อต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นอยู่ในระดับสูงโดยเฉพาะปัญหากลิ่นเหม็น ปัญหาคว้น ปัญหา น้ำเสียจากขยะเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมและยังส่งผลให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงามขึ้นในชุมชนอีกด้วยจากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ว่าหน่วยงานภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เป็นกลไกอิสระที่ทำหน้าที่ในการกำนกรอง ตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงาน วิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากนโยบายของรัฐควรมีการทำประชาพิจารณ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลโดยละเอียด ในขณะเดียวกันรัฐควรมีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะของประชาชนดังกล่าวด้วยความโปร่งใสโดยไม่เข้าไปครอบงำ ความคิดเห็นของประชาชน

คำสำคัญ: ปัญหาและอุปสรรค, โรงไฟฟ้าพลังงานขยะ, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research is a qualitative research aiming to study on: 1) problems and obstacles of incineration power plant building; 2) effects caused by incineration power plant building of Chiang Rak Yai Sub-District Administrative Organization, Pathum Thani Province, Pathum Thani Province. The sample group of this research was 24 persons related to incineration power plant building classified into 3 groups including: 1) community leaders; 2) leaders of local administrative organizations; and 3) academicians. They were obtained by using purposive sampling. Tool used for collecting data was in-depth interview. Data were analyzed by using content analysis and analysis on reliable academic documents for supporting this research.

The results revealed that: 1) The important problems and obstacles of incineration power plant building were attitude on resistance, low level of local people's participation, transparency, trust of local people towards local administrative

organizations, low level of local people's news and information perception, lack of knowledge on "incineration power plant", and lack of perception on news and information of government agencies; 2) effects caused by incineration power plant building against society and environment were in high level, especially problems on undesirable smell, smoke, and wastewater caused by garbage. These problems were considered as big problems affecting to health of local people and environment as well as undesirable scenery for community. From these results, the researcher would like to suggest that government agencies should provide some opportunities to people to become the independent mechanism for screening and inspecting transparency of government's operations.

Keywords: Problems and Obstacles, Incineration Power Plant, Sub-district Administrative Organization

1. บทนำ

"ปัญหาขยะ" ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยปัจจุบันได้กลายเป็นปัญหา "ระดับชาติ" ซึ่งได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกๆ ปี ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพจนนำมาซึ่งปัญหา "ขยะล้นเมือง" จากปัญหาดังกล่าว รัฐบาลชุดปัจจุบัน ซึ่งนำโดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาขยะดังกล่าวจึงประกาศให้การแก้ไขปัญหาขยะเป็น "วาระแห่งชาติ" เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 พร้อมทั้งวาง "โรดแมป" (Road Map) ในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยมอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแม่ข่ายในการดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย โดยปัจจุบันมีขยะ

เพียงร้อยละ 30 เท่านั้นที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ขยะส่วนใหญ่ไม่ได้รับการจัดการที่ถูกต้องแต่กลับถูกทิ้งเทกองเป็นขยะมูลฝอยตกค้างสะสมเพิ่มขึ้นทุกปี (ไทยรัฐออนไลน์, 2557)

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ในการขับเคลื่อน การดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้บูรณาการแผนบริหารจัดการ การขยะมูลฝอยของจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด และจัดทำเป็นแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะสั้น (พ.ศ. 2559) ระยะยาว 1 ปี คือ ระหว่างเดือนมิถุนายน 2559 ถึงมิถุนายน 2560 และระยะยาว (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12

(พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งแผนแม่บท ดังกล่าวเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะใช้แผนแม่บท เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ (ไทยรัฐออนไลน์, 2557) จากนโยบายการจัดการขยะซึ่งเป็นวาระแห่งชาติของรัฐบาล คสช. ชุดปัจจุบัน ซึ่งกำหนดให้ทุกจังหวัดมีโรงงานกำจัดขยะจังหวัดปทุมธานีเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่เกิดปัญหา "วิกฤติขยะล้นเมือง" ซึ่งมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี โดยจะเห็นได้จากในปี พ.ศ. 2552 จังหวัดปทุมธานีมีปริมาณขยะ 1,501 ตันต่อวัน เพิ่มขึ้นเป็น 1,829 ตันต่อวัน ในปี พ.ศ. 2556

ขยะส่วนใหญ่มาจากที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม 2 แห่ง คือ นวนครและบางกระดี่ขยะส่วนใหญ่ถูกขนไปที่ทิ้งที่บ่อขยะในจังหวัดใกล้เคียงโดยไม่ได้ปฏิบัติตามหลักสุขาภิบาลส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม ปริมาณขยะของจังหวัดเกินกำลังที่บ่อขยะจะรองรับได้ในอนาคตจังหวัดปทุมธานี ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลของจังหวัดปทุมธานี ประมาณ 587.7 ตันต่อวัน สามารถเก็บขนได้จริงเพียง 485 ตันต่อวัน และมีปริมาณขยะมูลฝอยที่ตกค้างประมาณ 102.7 ตันต่อวัน ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบด้านต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ทางจังหวัดปทุมธานี จึงจำเป็นต้องหาพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งกำจัดขยะ

ภาพที่ 1 แสดงปริมาณขยะมูลฝอยรายวัน/คน ของจังหวัดปทุมธานี
ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตามนโยบายการจัดการขยะซึ่งเป็นวาระแห่งชาติของรัฐบาลปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหาขยะที่ยั่งยืน จังหวัดปทุมธานี โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ ได้เริ่มโครงการนำร่องทำข้อตกลงที่จะสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า (กรมควบคุมมลพิษ, 2557) โดยจะสร้างบนเนื้อที่ 145 ไร่ 3 งาน 43 ตารางวา ในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลเชียงรากใหญ่ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557 ในขณะที่ชาวบ้านตำบลเชียงรากใหญ่จำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรรวมมากกว่า 10,000 คน เพิ่งรับทราบโครงการ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2557 หลังจากที่อยู่องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่มีหนังสือแจ้งว่าจะมีประชาพิจารณ์ครั้งที่ 1 ในรายงานของโครงการระบุว่ากำลังผลิตไฟฟ้ารวม 25 เมกะวัตต์ แบ่งโรงไฟฟ้าออกเป็น 3 โรง ในพื้นที่เดียวกันซึ่งต้องมีขยะนำเข้ามาถึง 300 ตันต่อวัน และพื้นที่นี้สามารถรองรับขยะ 1800 ตัน ต่อวัน (สำนักการจัดการสิ่งแวดล้อม, 2554)

การก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ดังกล่าว ขาดการทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) และการประเมินมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (EAS) ขาดการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพิกเฉยต่อคำคัดค้านของชุมชนหรือประชาชนอื่นๆ ที่เห็นถึงผลกระทบอันร้ายแรงในอนาคต ความเสี่ยงด้านสุขภาพและ 5 สิ่งแวดล้อมจะตามมาที่ได้ออกมาต่อต้านคัดค้านไม่เห็นด้วยกับโครงการดังกล่าว โดยชาวบ้านทราบข้อมูลจากนักวิชาการอิสระ (NGO) ว่าโรงไฟฟ้าพลังงานขยะส่วนใหญ่มักเกิดปัญหาการ ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่จำนวน 7 หมู่บ้าน คลองประปา คลองบางพูน แหล่งน้ำดิบสามโคก แหล่งน้ำดิบกระแซง แหล่งน้ำดิบบ้านปทุม แหล่งน้ำดิบลำแล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักงานพัฒนา

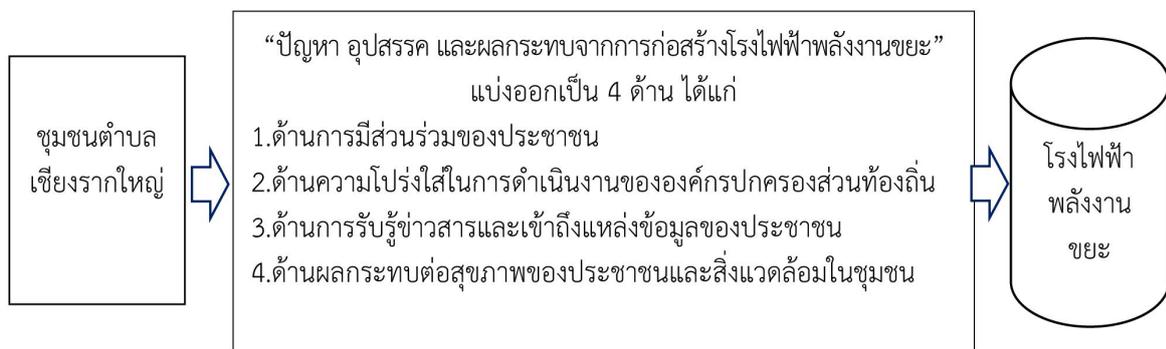
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) มหาวิทยาลัย
กรุงเทพฯฯ ซึ่งมีประมาณ 136,084 คน และประชาชน
ชาวกรุงเทพมหานครกว่า 10 ล้านคน ย่อมต้องตกอยู่ใน
ความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบโดยอ้อมเนื่องจากการ
เคลื่อนที่ของเก้าอี้ที่ปั่นเบื่อนโลหะหนักซึ่งสามารถลอย
ไปได้ไกลกว่า 100 กิโลเมตร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่
จะศึกษาปัญหาอุปสรรคและผลกระทบต่อชุมชนและ
สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ (สำนักนโยบาย
และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2548)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการก่อสร้าง
โรงไฟฟ้าพลังงานขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล
เชียงรากใหญ่ จังหวัดปทุมธานี

2.2 เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการก่อสร้าง
โรงไฟฟ้าพลังงานขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล
เชียงรากใหญ่ จังหวัดปทุมธานี

3. กรอบแนวคิดในการวิจัยมีกรอบแนวคิดในการศึกษา ที่สำคัญ ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ปรับปรุงจากสุรียนต์ สุวรรณราช, 2558

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเนื้อหาปัญหาอุปสรรคผลกระทบทั้ง 4 ด้าน
คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ด้านความ
โปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3) ด้านการรับรู้ข่าวสารและเข้าถึงแหล่งข้อมูลของประชาชน
4) ด้านผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม
ในชุมชน

4.2 ขอบเขตด้านประชากรและสถานที่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่
ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลและนักวิชาการ
ด้านสิ่งแวดล้อม มีจำนวนทั้งสิ้น 24 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม
ดังนี้ 1) กลุ่มผู้นำในชุมชน จำนวน 15 คน 2) กลุ่มผู้นำองค์
การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ 5 คน และ 3) นักวิชาการ
จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง
สถานที่ ได้แก่ การก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ

องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ ตำบลเชียงรากใหญ่
จังหวัดปทุมธานี

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาวิจัยตั้งแต่ เดือน
กันยายน พ.ศ. 2559 ถึง เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

5. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ให้
คำอธิบาย "ขัดแย้ง" ว่า "ขัด" หมายถึงไม่ทำตาม ฝ่าฝืน
ขึ้นไว้ ส่วน "แย้ง" หมายถึง ไม่ตรงกัน ไม่ลงรอยกัน ต้านไว้
ทานไว้ รวมความแล้ว ความขัดแย้ง หมายถึง "สภาพความ
ไม่ลงรอยกัน คือไม่ยอมทำตามและยังมีความต้านทานไว้"
ชนิดของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งออกเป็น 5 ชนิด (Moore, 1986
อ้างถึงใน วันชัย วัฒนศัพท์, 2547 ข, หน้า 11)

1) ความขัดแย้งด้านข้อมูล (Data Conflict)

- 2) ความขัดแย้งจากผลประโยชน์ (Interest Conflict)
- 3) ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง (Structural Conflict)
- 4) ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ (Relationship Conflict)
- 5) ความขัดแย้งด้านค่านิยม (Values Conflict)

โครงสร้างของความขัดแย้ง

โครงสร้างของความขัดแย้งแบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ 1) การพึ่งพากัน 2) จำนวนของผู้เกี่ยวข้อง 3) ผู้ถูกมอบหมายมาเป็นตัวแทนเจรจา 4) ผู้มีอำนาจในการต่อรอง 5) ปัญหาชั้นวิกฤต แก้ปัญหาที่ต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็ว 6) ช่องทางการสื่อสาร ให้มีการสื่อสารกันอาจทำให้เกิดความขัดแย้งได้ดีกว่าไม่มีการสื่อสาร (Daniel Dana, 2001)

วิธีการจัดการกับความขัดแย้ง

โทมัส และ คิลแมน (Kenneth W. Thomas and Ralph H. Kilman, 1987) ได้จำแนกวิธีการจัดการกับความขัดแย้งไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1) **การแข่งขัน (Competition)** เมื่อคนเราพบกับความขัดแย้ง จะมีบางคนที่แก้ไขความขัดแย้งนั้นด้วยวิธีการเอาชนะ โดยมุ่งเน้นชัยชนะของตนเองเป็นสำคัญจึงพยายามใช้อิทธิพล วิธีการหรือช่องทางต่างๆ เพื่อให้คู่กรณียอมแพ้หรือพ่ายแพ้ตนเองให้ได้การแก้ไขความขัดแย้ง ในแนวทางนี้จะทำให้เกิดผลลัพธ์ในลักษณะ "ชนะ-แพ้"

2) **การยอมรับ (Accommodation)** จะเป็นพฤติกรรมที่เน้นการเอาใจผู้อื่น อยากรับที่ยอมรับ และได้รับความรัก มุ่งสร้างความพอใจให้แก่คู่กรณีโดยที่ตนเองจะยอมเสียสละแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งแบบนี้เกิดผลลัพธ์ในลักษณะ "แพ้-ชนะ"

3) **การหลีกเลี่ยง (Avoiding)** เป็นวิธีจัดการกับความขัดแย้งในลักษณะไม่สู้ปัญหา ไม่ร่วมมือในการ

แก้ไขปัญหาไม่สนใจความต้องการของตนเองและผู้อื่น พยายามวางตัวอยู่เหนือความขัดแย้ง พุด่างๆ ก็คือ "ทำตัวเป็นพระอิฐพระปูน" นั่นเอง แนวทางการแก้ไขความขัดแย้งแบบนี้มักเกิดผลลัพธ์ในลักษณะ "แพ้-แพ้" เป็นส่วนใหญ่

4) **การร่วมมือ (Collaboration)** เป็นพฤติกรรมของคนที่มีผู้จัดการความขัดแย้ง โดยต้องการให้เกิดความพอใจทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เป็นความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาที่มุ่งให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่ายซึ่งวิธีการแก้ไขความขัดแย้งในแบบนี้ เรียกได้ว่าเป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่ Win-Win ทั้งสองฝ่ายแนวทางการแก้ไขแบบนี้ จึงเกิดผลลัพธ์ในลักษณะ "ชนะ-ชนะ"

5) **การประนีประนอม (Compromising)** เป็นความพยายามที่จะให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้รับความพอใจ และต้องยอมเสียสละบ้าง แต่ก็มีแนวโน้มที่จะใช้วิธีที่ 1 คือวิธีเอาชนะมากกว่าวิธีอื่น แนวทางการแก้ไขความขัดแย้งแบบนี้จึงเกิดผลลัพธ์ในลักษณะ "แพ้-แพ้" หรือ "แพ้-ชนะ"

6. วิธิดำเนินการวิจัย

6.1 **วิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูล** ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

6.1.1 **ขั้นสำรวจและศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง** กับการวิจัย จากหนังสือ เอกสารวิชาการ วารสาร บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานราชการ เว็บไซต์ เพื่อใช้ในการอ้างอิงและนำมาประกอบในการทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย

6.1.2 **ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล** โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวนทั้งสิ้น 24 คน

6.2 **ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

6.2.1 **กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลเชียงรากใหญ่** จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

ตารางที่ 1: ข้อมูลผู้นำชุมชนตำบลเชียงรากใหญ่

ที่	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ผู้นำ/ตำแหน่ง	จำนวน/คน
1	หมู่ที่ 1	บางพุด	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	3
2	หมู่ที่ 2	เชียงราก	ผู้ใหญ่บ้าน/ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	2
3	หมู่ที่ 3	ต้นตะกู่	ผู้ใหญ่บ้าน/ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	2
4	หมู่ที่ 4	ต้นโพธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน/ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	2
5	หมู่ที่ 5	ชาวเหนือ	ผู้ใหญ่บ้าน/ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	2
6	หมู่ที่ 6	ปากคลองบ้านพร้าว	ผู้ใหญ่บ้าน/ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	2
7	หมู่ที่ 7	ท้องคู้ง	ผู้ใหญ่บ้าน/ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	2
รวมผู้นำ				15

ที่มา: สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่, 2558

6.2.2 กลุ่มผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่) จำนวน 4 คน ประกอบด้วย นายก รองนายก ปลัดและหัวหน้าสำนักงาน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่

6.2.3 กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 5 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการมูลนิธิบูรณะนิเวศทนายความด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ช่วยผู้ว่าการการประปานครหลวงนักวิชาการด้านวิศวกรรมเครื่องกล และรองอธิการบดีฝ่ายบริหารและความยั่งยืน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์ โดยสร้างขึ้นตามแบบกรอบคำถามที่ครอบคลุมเรื่องปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ จังหวัดปทุมธานีในประเด็น 1) ปัญหาด้านทัศนคติและการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ปัญหาความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ปัญหาด้านการรับรู้ข่าวสารและเข้าถึงแหล่งข้อมูล 4) ปัญหาด้านผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

6.4 การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Credibility) โดยผู้วิจัยได้บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ตลอดการรวบรวมข้อมูล และมีการใช้คำพูดของผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันความจริง และความชัดเจนในทุกประเด็นของการวิเคราะห์ และการรายงานผลการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล

(Data Triangulation) ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการตรวจสอบบุคคล โดยนำข้อมูลที่ได้จากภาคสนามมาวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างบุคคลที่ให้ข้อมูลก่อนหน้านั้นว่าข้อมูลที่ได้จะเหมือนกันหรือไม่ และการตรวจสอบสามเส้าด้วยวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ กันด้วยวิธีการสนทนา สอบถาม สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลจากเอกสารแล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบยืนยัน

6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้วมาวิเคราะห์ตีความแบบอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อสร้างข้อสรุปจากกรณีที่ได้ศึกษาและตอบคำถามวิจัย

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ปัญหาและอุปสรรคในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ จังหวัดปทุมธานี

7.1.1 ปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนระดับล่างเข้ามามีส่วนร่วมโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำไม่ว่าจะเป็น 1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) 2. การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา (Decision making) 3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหา (Implementation) 4. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ (Benefits) 5. การมีส่วนร่วม

ในการประเมินผล (Evaluation) บุคลากรภาครัฐผู้รับผิดชอบด้านการมีส่วนร่วม จะต้องมีความคิดที่ดีต่อประชาชน 10 และต่อกระบวนการมีส่วนร่วม มีการปรับปรุงบทบาทและค่านิยม ต้องทำอย่างต่อเนื่อง และมีความจริงใจต่อประชาชนจากประชาชนจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ "ผู้นำชุมชนและนักวิชาการ" ได้เสนอความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

ผู้อำนวยการมูลนิธิบูรณะนิเวศ กล่าวว่า "การจัดการขยะตามวาระแห่งชาติของรัฐบาล เน้นแต่เรื่องเทคโนโลยีและการลงทุนของเอกชน ละเลยการมองปัญหาขยะที่เชื่อมโยงกับมิติอื่นๆ เช่น มิติด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม ระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง ธรรมชาติ และยังมี การใช้อำนาจที่ไม่ถูกต้อง ที่จะก่อให้เกิดผลเสียในระยะยาว ความจริงแล้วการจัดการขยะมีแนวทางอื่นอีกมาก การเผาทิ้งและการสร้างโรงไฟฟ้าไม่ใช่แนวทางแก้ปัญหาได้เลย ตรงกันข้ามจะยิ่งทำให้ปัญหาขยะรุนแรงขึ้นและความขัดแย้งจะสูงขึ้น"

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 กล่าวว่า "ขณะนี้ไม่มีโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะในพื้นที่เชียงรากใหญ่ ซึ่งพื้นที่แห่งนี้สูงกว่าระดับน้ำทะเลเพียง 0.5 เมตร เป็นพื้นที่อ่อนไหวทางระบบนิเวศ อีกทั้งประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่กว่า 6,000 คน ต้องพึ่งพาแหล่งน้ำ ประกอบไปด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลองสาขาอีก 20 กว่าสาย ทั้งเพื่อทำการเกษตรและประมงน้ำจืด นอกจากนี้ขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ยังมีน้อยมาก คือ เพียงวันละไม่เกิน 4 ตัน ขณะที่โครงการโรงไฟฟ้า มีแผนที่จะรับขยะเข้ามากำจัดมากถึง 1,800 ตัน ยิ่งทำให้คนเชียงรากใหญ่กังวลเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากพื้นที่เชียงรากใหญ่เป็นพื้นที่เกษตร เรื่องน้ำจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุด"

นายความด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า "โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะเชียงรากใหญ่ มีปัญหาทั้งในเชิงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และการปฏิบัติตามระเบียบของกรมควบคุมมลพิษว่าด้วยเกณฑ์การเลือกที่ตั้งโครงการกำจัดขยะ การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ ทั้งนี้ การมองเรื่องความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองของรัฐ ควรจะต้องมองเรื่องการลดความขัดแย้งในชุมชนลงไปด้วย"

ผู้ช่วยผู้ว่าการการประปานครหลวง ในฐานะตัวแทนของสภาพแรงงานของการประปานครหลวง กล่าวว่า "ไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะที่เชียงรากใหญ่ เพราะพื้นที่ดังกล่าวนี้เป็นแหล่งผลิตน้ำประปาที่สำคัญที่สุดให้กับกรุงเทพฯ วันนี้เรามีน้ำดิบที่มีคุณภาพระดับโลก หล่อเลี้ยงคนกรุงเทพฯ หลายสิบล้านคน แต่รัฐจะเอาโรงไฟฟ้าขยะมาตั้งใกล้กับแหล่งน้ำ โดยไม่ได้คำนึงว่าผลกระทบจะเกิดอะไรบ้าง เอาแค่สารตัวเดียวที่เผลอออกมา ซึ่งขอเรียกว่า สารก่อมะเร็ง แค่นี้ก็ตัวเดียวก็พอ" **ถามว่าคนกรุงเทพฯ ยอมให้มีการสร้างได้หรือไม่?**

ด้านนักวิชาการด้านวิศวกรรมเครื่องกล หนึ่งในประชาชนชาวเชียงรากใหญ่ กล่าวว่า "ตลอด 2 ปีที่ผ่านมาที่มีการพูดคุยเรื่องนี้กัน แต่ทางบริษัทก็ไม่เคยให้ข้อมูลที่ชัดเจนแก่ชุมชนเลย ทั้งที่โครงการนี้มีแผนจะรับขยะเข้ามากำจัดที่นี้สูงถึง 1,800 ตัน/วัน ในพื้นที่ 140 ไร่เศษ เท่านั้น และเมื่อดูแผนผังโครงการของ 11 บริษัทก็ยิ่งตกใจ เพราะจะสร้างโรงงานเต็มพื้นที่ โดยไม่มีพื้นที่สำหรับเป็นแนวกันชนระหว่างชุมชน กับโรงไฟฟ้าเลย ทั้งที่จะตั้งอยู่ห่างจากชุมชนไม่ถึง 200 เมตร แม้ว่าทางบริษัทจะอ้างว่าได้พาเจ้าหน้าที่ในจังหวัดปทุมธานีไปดูงานโรงไฟฟ้าขยะของประเทศญี่ปุ่นแต่โรงงานกำจัดขยะของญี่ปุ่นที่มีการอ้างถึงนั้น รับกำจัดขยะเพียงวันละ 525 ตัน บนพื้นที่ 300 ไร่ หากเปรียบเทียบกำลังการผลิตแล้วจะเห็นว่าโรงไฟฟ้าขยะเชียงรากใหญ่เพียงแห่งเดียว สามารถเทียบได้กับโรงไฟฟ้าขยะของประเทศญี่ปุ่นถึง 17 โรงรวมกัน"

7.1.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านความโปร่งใสในการดำเนินงานของ อปท.

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมาความโปร่งใสจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการตรวจสอบความถูกต้อง และช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต รวมทั้งนำไปสู่การสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งระหว่างผู้ปฏิบัติร่วมกันในองค์กรเดียวกัน ควรมีการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรการมีส่วนร่วมให้มีความโปร่งใส เนื่องจากการมีส่วนร่วมนั้น เป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจสำหรับการตัดสินใจของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการ ลดการทุจริต

และข้อผิดพลาดของนโยบาย แผน โครงการลงได้ โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในองค์กร ซึ่งความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย ความไว้วางใจ การเปิดเผย ข้อมูล การเข้าถึงข้อมูล และกระบวนการตรวจสอบความหมายของคำว่า "ความโปร่งใส" ผลการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ ความโปร่งใสในทัศนะของผู้แทนหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐว่าหมายถึง "การดำเนินการหรือการปฏิบัติงานที่มีการกระทำอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย สามารถตรวจสอบได้ และชี้แจงอธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย มีการวางระบบการป้องกันการทุจริตประพฤตินิยมชอบที่มีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาค เป็นธรรม และมีจิตสำนึกของความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่าง"

ตัวชี้วัดในเรื่องความโปร่งใส

ตัวชี้วัดด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐเห็นพ้องต้องกันว่ากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต้องประกอบด้วยแผนการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่แสดงความโปร่งใส ต้องประกอบด้วยการจัดทำแผนที่ดี การเผยแพร่ระเบียบข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง การประกาศหลักเกณฑ์การพิจารณา การประกาศผลและแจ้งผลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ การประกาศสอบราคา และการสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างรายเดือนตามประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ 12 ตัวชี้วัดด้านการบริหารงาน ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่เห็นว่า การกำหนดวิสัยทัศน์องค์กรโดยผ่านมติการประชุมจากคณะผู้บริหารระดับสูง เป็นสิ่งที่เหมาะสมกว่าการเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานเข้ามีส่วนร่วมและเหมาะสมกว่าการให้อำนาจผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานเป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์ อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลจากหลายหน่วยงานยังเห็นในทิศทางตรงกันข้ามว่าควรให้เป็นภารกิจของผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานเพียงคนเดียว

ตัวชี้วัดด้านการบริการประชาชน ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่า หน่วยงานที่มีภารกิจ บทบาทที่ต้องติดต่อกับประชาชนควรมีการกำหนด

ขั้นตอนการให้บริการที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นไปที่ความสุภาพในการให้บริการ ระยะเวลาในการให้บริการ การประพฤติปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเป็นกันเอง สุภาพ ส่วนวิธีการประเมินผลด้านการให้บริการควรพิจารณาจากความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ การปฏิบัติงานตามขั้นตอนและกฎเกณฑ์โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์หลักเห็นว่ามีความสำคัญมากที่สุด

รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและความยั่งยืน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า "การกำจัดขยะที่ผ่านการทำผิดวิธี เรียกว่า ผังกลบ แต่จริงๆ ไม่ได้ผังและกลบ การกำจัดขยะ หรือการจะสร้างเตาเผาอาจจะเป็นความคิดที่ดี แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะก่อผลดีเสมอไป ประเด็นสำคัญคือโครงการนี้ควรสร้างที่ไหน เรื่องนี้จำเป็นจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ เมื่อประชาชนจำนวนมากไม่เห็นด้วย โครงการนั้นควรสร้างหรือไม่"

7.1.3 ปัญหาและอุปสรรคด้านการรับรู้ข่าวสาร และเข้าถึงแหล่งข้อมูลของประชาชน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดสิทธิสิทธิเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานองค์กรของภาครัฐ สิทธิดังกล่าวซึ่งถือเป็นกลไกตรวจสอบให้กับภาคประชาสังคมหากสังคมไทยให้ความสนใจสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนที่จะเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐอย่างกว้างขวางในทุกระดับตั้งแต่ระดับองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมาถึงระดับชาติ ให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลที่ตนเองต้องการรู้ได้ง่ายไม่ถูกทำที่ปฏิเสธ หรือใช้กลวิธีในการดึงเรื่องแซ่เรื่องไว้สิทธิในการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลก็คือพลังของการตรวจสอบถ่วงดุลที่สมบูรณ์ในระดับประชาธิปไตยถ้าสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลภาครัฐของประชาชนยังถูกละเลย จงใจปฏิเสธโดยกลไกจากหน่วยงาน ภาครัฐรวมไปถึงนักการเมืองที่มีอำนาจรัฐแบบที่เป็นอยู่ ก็สะท้อนไปถึงระดับพัฒนาการทางการเมืองที่ยังคงย่ำแย่ไม่ไปไหน

สิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นสิทธิพื้นฐานที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ เพื่อรองรับรอง "สิทธิได้รู้" (Right to know) ของประชาชน คือ สิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ

เพื่อคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของราชการบางประเภทซึ่งจำเป็นต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับหรือจำเป็นต้องปกปิดไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง สิทธิดังกล่าวได้ขาดหายไป

7.2 ผลกระทบจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ จังหวัดปทุมธานี

7.2.1 ด้านผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ "ผู้นำ" พบว่า โรงไฟฟ้าพลังงานขยะเป็นภัยเงียบและเป็นเสมือน "ดาบสองคม" โรงไฟฟ้าพลังงานขยะมีประโยชน์ในการกำจัดขยะก็จริงแต่ก็เป็นแหล่งกำเนิด "สารก่อมะเร็ง" ได้ออกซิเจนและฟิวเรน และสารพิษอันตรายอื่นๆ รวมถึงฝุ่นละอองขนาดเล็ก ซึ่งถ้าลอยจากการเผา ลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำผิวดินสาธารณะสำคัญโดยรอบบริเวณที่สร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ "มีความเสี่ยงที่จะปนเปื้อนสารพิษ" โดยประชาชนที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงคือประชาชนผู้ที่อยู่บริเวณรอบพื้นที่สร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ

มลพิษในอากาศปริมาณมากที่มีอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของคนในชุมชน โดยเฉพาะการเผาขยะที่ไม่มี การคัดแยกและเผาวัสดุที่มีส่วนประกอบของสารเคมีอันตรายที่ฝังอยู่ในขยะชุมชน เช่น พลาสติก PVC โดยจะก่อให้เกิดสารพิษต่างๆ คือ ไดออกซิน ตะกั่ว และโลหะหนักอื่นๆ รวมถึงมลพิษทั่วไปที่เกิดจากการเผาวัสดุแทบทุกชนิด เช่น คาร์บอนมอนนอกไซด์ ออกไซด์ของซัลเฟอร์ และไนโตรเจน ไฮโดรคาร์บอน และฝุ่นละอองจากถ่านหิน โดยสารพิษอย่างไดออกซินและตะกั่ว นั้น จะเข้าทางลมหายใจและสะสมในกระแสเลือดยาวนานเป็นอันตรายถึงชีวิตเป็นสารก่อมะเร็ง การเผาทำลายขยะมูลฝอยบางประเภทอาจก่อให้เกิดแก๊สพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มลพิษทางอากาศมีอันตรายต่อสุขภาพและระบบต่างๆ ของร่างกายสรุปได้ดังนี้

1) ระบบทางเดินหายใจจากอากาศที่เป็นพิษเข้าสู่ร่างกาย จะผ่านระบบทางเดินหายใจ อาจส่งผลให้จมูก คอ หลอดลมและปอดเกิดการอักเสบอาจทำให้เป็น "มะเร็งที่ปอด" และเสียชีวิตได้

2) ระบบไหลเวียนโลหิตพิษจากสารตะกั่วจะส่งผลให้เกิดโรคโลหิตจางแก๊สคาร์บอนมอนนอกไซด์จะรวมตัว

กับเฮโมโกลบินส่งผลให้ร่างกายขาดออกซิเจนเกิดอาการวิงเวียนศีรษะเป็นลมหมดสติและจะทำให้เสียชีวิตได้ในที่สุด

3) ระบบประสาทพิษจากสารตะกั่วในอากาศเมื่อเข้าสู่ร่างกายจะทำลายระบบประสาท อาจทำให้เป็นอัมพาต ปัญญาอ่อนและเสียชีวิตได้

4) ระบบอวัยวะสืบพันธุ์สารกัมมันตรังสีจะส่งผลให้เด็กที่อยู่ในครรภ์มารดาคลอดออกมามีร่างกายผิดปกติ พิษจากสารตะกั่วส่งผลให้เซลล์สืบพันธุ์ผิดปกติหรือเป็นหมันได้

5) ผิวหนังเกิดการระคายเคือง อักเสบ เป็นผดผื่นคันหรือเป็นลมพิษ ทั้งนี้เนื่องมาจากแพ้สารพิษ ฝุ่นละออง และเชื้อโรคที่มากับเตาเผาขยะไฟฟ้า

โรคภูมิแพ้ เกิดได้จากการสูดดมฝุ่นละอองที่ปลิวฟุ้งกระจายมาจากเศษขยะชนิดต่างๆ เช่น เศษกระดาษ ฝุ่นฝ้าย ผงหมึกพิมพ์จากเศษกระดาษ ตลอดจนของเสียที่เป็นอันตรายบางชนิดที่ระเหยหรือปล่อยสารต่างๆ ออกมาเป็นฝุ่นผสมอยู่ในอากาศ นอกจากนี้ การเผาขยะ อาจทำให้มีสารอันตรายปะปนอยู่ในอากาศ ในรูปของไอหรือฝุ่นของสารเคมีต่างๆ ได้เช่นกัน

โรคมะเร็ง เนื่องจากได้รับสารพิษต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ไม่ว่าจะจากการสูดดมอากาศเสียของการเผาขยะ ซึ่งเกิดจากการเผาขยะมูลฝอยกลางแจ้ง ทำให้เกิดควันและสารพิษปนเปื้อนในอากาศ เช่น สารไดออกซินและฟิวเรนระหว่างการเผา ซึ่งสารทั้งสองนี้เป็นสารก่อเกิดมะเร็งและทำลายการทำงานของตับได้

7.2.2 การวิเคราะห์ด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ "ผู้นำ"และ"นักวิชาการ" สรุปได้ดังนี้ ผู้ช่วยผู้ว่าการการประปานครหลวง ในฐานะตัวแทนของสหภาพแรงงานของการประปานครหลวง กล่าวว่า "ไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะที่เชียงรากใหญ่ เพราะพื้นที่ดังกล่าวนี้เป็นแหล่งผลิตน้ำประปาที่สำคัญที่สุดให้กับกรุงเทพฯ วันนี้เรามีน้ำดิบที่มีคุณภาพระดับโลก หล่อเลี้ยงคนกรุงเทพฯ หลายสิบล้านคน แต่รัฐจะเอาโรงไฟฟ้าขยะมาตั้งใกล้กับแหล่งน้ำ โดยไม่ได้คำนึงว่าผลกระทบจะเกิดอะไรบ้าง เอาแค่สารตัวเดียวที่เผาออกมา ซึ่งขอเรียกง่ายๆ ว่า สารก่อมะเร็ง แค่นี้ตัวเดียวก็พอ ถามว่าคนกรุงเทพฯ

ยอมให้มีการสร้างได้หรือไม่ เชื่อว่า มลพิษที่จะเกิดจาก โรงไฟฟ้าขยะจะมีผลกระทบต่อแหล่งน้ำดิบที่นี้ ปัจจุบัน น้ำที่รับมาจากพื้นที่เชียงรากใหญ่ได้รับมาตรฐานองค์การอนามัยโลก"

ผู้เชี่ยวชาญด้าน SolidWaste Management อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า "โรงไฟฟ้าขยะเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษหลายชนิด เช่น ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ที่เกิดจากการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์ จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของหัวใจและปอด สารซัลเฟอร์ไดออกไซด์และกลุ่มสารไนโตรเจนออกไซด์ที่จะส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ สารโลหะหนัก เช่น ตะกั่ว ปรอท และแคดเมียม ซึ่งจะก่อให้เกิดการปนเปื้อนของแหล่งน้ำ และยังมีสารไดออกซินซึ่งอันตรายมากและต้องใช้งบประมาณสูงในการตรวจวัดเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและกล่าวได้ว่าบุคลากรของ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทั้งหมดพึ่งพาแหล่งน้ำประปาจากพื้นที่เชียงรากใหญ่ด้วย"

8. การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาและอุปสรรคในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ จังหวัดปทุมธานี" มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

8.1 ด้านปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและนักวิชาการพบว่า ประชาชนในตำบลเชียงรากใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมโดยส่วนร่วมในการกิจต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐอยู่ในระดับต่ำ ทั้งการวิเคราะห์ปัญหา ร่วมแก้ไขปัญหาร่วมในการดำเนินการร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ ร่วมในการประเมินผล การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่ไม่มี สิ่งเหล่านี้ซึ่งสะท้อนการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนอันเป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรดักดิ์ อูวรรณโณ (2542:1) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย" สรุปได้ว่า "ธรรมาภิบาลไทยเดิมเป็นระบบอุปถัมภ์ที่อยู่บนความสัมพันธ์มูลนาย ประชาธิปไตยอุปถัมภ์" และเศรษฐกิจระบบ "ทุนนิยมอภิสิทธิ์" ทั้งนี้ได้

เสนอแนะว่า ควรมีมาตรการให้การศึกษาและอบรมปลูกฝังการแบ่งแยกแยะระหว่างรัฐ และประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม และตำแหน่งหน้าที่เข้าด้วยกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพศาล เซาวนะ (2543:2) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนชาว อำเภอฉวาง ต่อการบริหารท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำโดยแยกลักษณะการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ดังนี้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดทางการเมืองในระดับต่ำ

8.2 ด้านความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า "ความโปร่งใส" ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกระทำอย่างไม่ตรงไปตรงมา เปิดเผย สามารถตรวจสอบได้เป็นบางเรื่องบางเวลา และไม่สามารถชี้แจงอธิบายได้เมื่อประชาชนมีข้อสงสัย มีการวางระบบการป้องกันการทุจริตประพฤติดมิชอบที่ไม่มีประสิทธิภาพขาดการตรวจสอบ มีการเลือกปฏิบัติปฏิบัติสอดคล้องกับ ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (2549:2) ศึกษาเรื่อง การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่าด้วยเทคนิคการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการใช้ดัชนีชี้วัดความเสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชันพบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้ง 6 ตัวแปร ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าพบว่าในด้านความโปร่งใส มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้ประเด็นที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้างหน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้โทษ และหน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้คุณ และมีประเด็นที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยคือ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

8.3 ด้านการรับรู้ข่าวสารและเข้าถึงแหล่งข้อมูลของประชาชน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดสิทธิ สิทธิเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่ง

สิทธิดังกล่าวซึ่งถือเป็นกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐนั้น คือการเพิ่มอำนาจให้กับภาคประชาสังคมหากสังคมไทยให้ความสนใจสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนที่จะเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐอย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นไปถึงระดับชาติ ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกา แสงเปล่ง (2550:3) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแพะทาบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนา อยู่ในระดับน้อยและสอดคล้องกับงานวิจัยของอรทัย ต่านสาคร (2550:1) ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พบว่าด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก้งอยู่ในระดับน้อย

8.4 ด้านผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

การศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ "ผู้นำและนักวิชาการ" พบว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพที่ประชาชนหวาดระแวงมากที่สุดคือ "สารก่อมะเร็ง" ได้ออกซิเจนและฟิวเรน และสารพิษอันตรายอื่นๆ รวมถึงฝุ่นละอองขนาดเล็ก ซึ่ถ้าลอยจากการเผา ลงสู่แหล่งน้ำใต้ดินและแหล่งน้ำผิวดินสาธารณะสำคัญโดยรอบบริเวณที่สร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะมีความเสี่ยงที่จะปนเปื้อนสารพิษด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่ามลพิษที่จะเกิดจากโรงไฟฟ้าขยะจะมีผลกระทบต่อแหล่งน้ำดิบซึ่งปัจจุบันน้ำที่รับมาจากพื้นที่เชิงรอกใหญ่ ซึ่งอาจจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงใหม่ ต่อคุณภาพน้ำดิบที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ (2554:2) ระบุว่าโรงงานเผาขยะส่วนใหญ่มักเกิดปัญหาการเป็นแหล่งกำเนิดของมลพิษข้อมูลเชิงพิษวิทยาชี้ให้เห็นว่า ไดออกซินเข้าสู่ร่างกายได้โดยถูกดูดซึมทางผิวหนังและทางปากโดยส่วนใหญ่จะสะสมอยู่ในตับและไขมันในร่างกาย ดังนั้นการเผาขยะจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงเป็นมลพิษทางอากาศและซึ่ถ้าขยะปริมาณมหาศาลที่อันตรายการเผาเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การรณรงค์ให้ทุกคนจัดการขยะที่เกิดขึ้นในครัวเรือนอย่างเหมาะสมและเห็นความสำคัญของการลดการใช้การคัดแยกขยะ

การนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำขยะเปียกมาทำปุ๋ยชีวภาพทางเลือกเหล่านี้ต่างหากที่เป็นทางออกและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนทั้งในด้านเศรษฐกิจและลดปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ซึ่งโรงงานเผาขยะไม่สามารถทำได้ ซ้ำยังเป็นการบั่นทอนของความพยายามที่ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะและสร้างพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

9.1.1 ด้านการทำประชาพิจารณ์และการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นภาครัฐมีน้อยมาก ดังนั้นภาครัฐควรเน้นการประชาพิจารณ์ซึ่งเป็นกระบวนการที่รัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงได้มีโอกาสรับทราบข้อมูลโดยละเอียดแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่อโครงการหรือนโยบายนั้นๆ

9.1.2 ด้านการจัดการปัญหาขยะยังไม่เป็นระบบมีข้อเสนอแนะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี นายกรัฐมนตรีบริหารส่วนตำบลเชิงรอกใหญ่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาขยะที่ถาวร คือ 1) ควบคุมปริมาณขยะมูลฝอยไม่ให้เพิ่มขึ้นโดยพยายามปลูกฝังจิตสำนึกประชาชน 2) เพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกมูลฝอยของเสียอันตรายโดยเพิ่มความสามารถรองรับขยะมูลฝอยของเสียอันตราย และ 3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยีแปรรูปผลผลิตโดยการขอรับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและความชำนาญการทางธุรกิจจากภาคเอกชน

9.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยผลกระทบจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะโดยเปรียบเทียบกันหลายๆ ภาคเพื่อให้ได้ข้อมูลเปรียบเทียบกันถึงข้อดีข้อเสีย เช่น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก เป็นต้น

9.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบจาก "มลพิษขยะ" ที่เกิดจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะขนาดใหญ่ที่ได้เปิดดำเนินการแล้ว

10. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและอุปสรรคในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่จังหวัดปทุมธานี" ทำให้เราได้ทราบว่าปัญหาอุปสรรคที่สำคัญยิ่งในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะคือ "กระบวนการมีส่วนร่วมและทัศนคติของประชาชนในชุมชนฐานรากหญ้า" ที่ถูกมองข้ามจากหน่วยงานภาครัฐว่าไร้ความสำคัญ ไร้ชีวิตจิตใจ จะเอาอะไรมาใส่ หรือจะทำ

อย่างไรก็ได้ นั่นเป็นการมองชุมชนเพียงแค่ว่า "เปลือก" ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ "การกำหนดนโยบายสาธารณะของคณะรัฐมนตรี" และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ "นำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ" จะต้องกระทำให้อยู่ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถึงจะสามารถเติบโตไปได้ด้วยความมั่นคงแข็งแรงต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2554). คู่มือการจัดการขยะมูลฝอยและเทคนิคการแปรรูปขยะมูลฝอยให้เป็นพลังงานสำหรับท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- กรรณิกา แสงเปล่ง. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2557). อันตรายควันทoxic. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.thairath.co.th/content/edu/410843>.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2549). รายงานการวิจัยเรื่อง การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่าด้วยเทคนิคการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ไพศาล ชาวนะ. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมยศ นาวิการ. (2540). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2548). แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและขยะมูลฝอยอันตรายชุมชนระดับประเทศ. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2544). การบริหารแบบมีส่วนร่วม" ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 12. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2547). เครื่องมือเกี่ยวกับความขัดแย้ง : หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ.
- อรทัย ด่านสาคร. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Daniel Dana. (2001). *Political Conflict in Thailand: reform, reaction, revolution*. Gunn & Hain : Publishers.
- Thomas,W. and Ralph H. Kilmann. (1987). *Thomas-Kilmann Conflict Model* Interest. NY: X/COM Incorporated.
- Webster, W.J. (1994). T.O. Effectiveness indices : Value added approach to measuring school effect. *Studies in educational Evaluation*. 2(1), 64.

